

ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Δ Ι Ο Ι Κ Ο Υ Σ Α Ε Π Ι Τ Ρ Ο Π Η

www.kipan.gr

kipan.gr@gmail.com

12 Ιανουαρίου 2024

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

**Να μην κατατεθεί το νομοσχέδιο για ιδιωτικά πανεπιστήμια – Να μην παρακαμφθεί το Σύνταγμα –
Εθνικός σχεδιασμός για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και πραγματική ενίσχυση του δημόσιου
πανεπιστημίου**

Για μια ακόμη φορά η κυβέρνηση εξαγγέλλει και ετοιμάζεται να φέρει για ψήφιση σημαντικές **ρυθμίσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς προηγούμενο διάλογο** με τα πανεπιστήμια και χωρίς συνεννόηση με τα άλλα πολιτικά κόμματα, ενώ η υπόθεση της παιδείας απαιτεί συγκλίσεις και μακροπρόθεσμο εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες εξελίξεις διεθνώς.

Έτσι **προκαλεί ξανά μεγάλη και άσκοπη αναστάτωση στα πανεπιστήμια**, όπως συνέβη με τις προηγούμενες πολυδιαφημισμένες αλλά αποτυχημένες παρεμβάσεις της, την αχρείαστη και ανεφάρμοστη επιλογή για τις ΟΠΠΙ («πανεπιστημιακή αστυνομία») και τον Ν.4957 με τις αστοχίες για τα Συμβούλια Διοίκησης και με διατάξεις που η εφαρμογή τους διαρκώς αναβάλλεται.

Με επιφύλαξη για το περιεχόμενο του σχεδίου νόμου που αναμένεται να κατατεθεί στη διαβούλευση (οpengon), για τις εξαγγελίες περί «ελεύθερου Πανεπιστημίου» και για το ζήτημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων επισημαίνουμε τα εξής:

Αρχικά η ορολογία που χρησιμοποιείται για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια («ελεύθερο», «μη κρατικό») είναι παραπλανητική και προσβλητική για το δημόσιο πανεπιστήμιο. **Το δήθεν κρατικό μονοπώλιο έχει ήδη καταργηθεί στην πράξη με την (fast track) απόδοση επαγγελματικών δικαιωμάτων στα ανέλεγκτης ποιότητας πτυχία των κολεγίων**, και αυτή είναι η ελληνική στρέβλωση που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Τα δημόσια πανεπιστήμια είναι αυτοδιοικούμενα, όχι κρατικά ελεγχόμενες υπηρεσίες. Δεν απελευθερώνονται από τη γραφειοκρατία με αντικατάσταση του πληροφοριακού συστήματος των ΕΛΚΕ, και πρέπει να απελευθερωθούν από ένα ασφυκτικό, αυταρχικό και αναποτελεσματικό νομοθετικό πλαίσιο.

Δεν μας καθησυχάζουν οι κυβερνητικές διακηρύξεις υπέρ του δημόσιου πανεπιστημίου, που δείχνουν ότι πράγματι **θα θιγεί το πανεπιστήμιο από τις επερχόμενες αλλαγές, ενώ οι επιπτώσεις τους στο πανεπιστημιακό σύστημα** δεν αναφέρονται καν.

Δεν μας πείθουν ότι παρέχεται στήριξη στο δημόσιο πανεπιστήμιο με τα εκατομμύρια που ανακοινώθηκαν ως χρηματοδότηση, όταν επιδεινώνεται η αναλογία φοιτητών-διδασκόντων (που είναι η χειρότερη στην Ευρώπη, υπερδιπλάσια του ευρωπαϊκού μέσου όρου σύμφωνα με στοιχεία της ΕΘΑΕ), και συνεχίζει να συρρικνώνεται το προσωπικό φτάνοντας σε επίπεδα οριακά για την ποιότητα της εκπαίδευσης, καθώς για το 2024 οι νέες θέσεις ΔΕΠ που δόθηκαν πρακτικά είναι λιγότερες (κατά 25%) από τις αποχωρήσεις του 2023 [1]. Δεν ενισχύεται το δημόσιο πανεπιστήμιο όταν τα μέλη ΔΕΠ αμείβονται στην πράξη με το μισθολόγιο του 2007 [2] και όταν αυξάνεται το ποσοστό του έκτακτου, πρόσκαιρου και εργασιακά επισφαλούς διδακτικού προσωπικού.

Το δημόσιο πανεπιστήμιο δεν χρειάζεται μόνο επαρκείς πόρους για να επιτελέσει το ρόλο του. Χρειάζεται τη μεταρρύθμιση που δεν έγινε, με ένα λιτό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα ενισχύει την αυτοδιοίκηση και τη λογοδοσία, μέσα στο οποίο κάθε ίδρυμα θα αναδείξει τον διαφορετικό του ρόλο και χαρακτήρα. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση, προκειμένου να είναι εργαλείο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, χρειάζεται προγραμματισμό και αναδιάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη, ως αποτέλεσμα εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού - δεν μπορεί να διαμορφώνεται από τυχαίες ιδιωτικές επενδυτικές επιλογές.

Η υπόθεση «ιδιωτικά πανεπιστήμια» φαίνεται να είναι μια επικοινωνιακή φούσκα, που αποκρύπτει την πραγματική κατάσταση στην εκπαίδευση. Μετά την προεκλογική εξαγγελία για ιδιωτικά πανεπιστήμια, η πολύμηνη επικοινωνιακή εκστρατεία της κυβέρνησης, που ξεκίνησε με ανακοινώσεις και διαρροές για ιδιώτες επενδυτές, και συνεχίστηκε με συμπράξεις ξένων με ελληνικά δημόσια πανεπιστήμια, κατέληξε στην πρωθυπουργική διευκρίνιση για «μη κερδοσκοπικά παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων» και πρόσφατα, με τη συνέντευξη του υπουργού Παιδείας στην ΕΡΤ, στην αναγνώριση ακαδημαϊκής ισοτιμίας στα παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων που εκπροσωπούν τα (κερδοσκοπικά) κολέγια.

Παρόλο που υπάρχει ουσιώδης διαφορά ανάμεσα στα παραρτήματα ξένων ιδρυμάτων και σε εγχώρια ιδιωτικά ιδρύματα (στη δυνατότητα επιβολής όρων ακαδημαϊκής λειτουργίας, τρόπου εισαγωγής κλπ.) καθώς τα πρώτα δεν υπόκεινται σε έλεγχο ενώ τα δεύτερα μπορεί (και θα πρέπει) να είναι συμβατά με το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (όπως συμβαίνει στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση), σε κάθε περίπτωση **το θέμα της συνταγματικότητας είναι ανοικτό.** Δεν μπορεί να επιλυθεί με «παράκαμψη» ή με διαφορετική «ανάγνωση» του άρθρου 16. Άλλωστε, η κυβέρνηση πρέπει να περιμένει ότι οποιαδήποτε ρύθμιση πριν μια συνταγματική αναθεώρηση θα οδηγηθεί στην κρίση του ΣτΕ.

Επιπλέον, πριν από οποιαδήποτε συζήτηση για μη δημόσια πανεπιστήμια, **οφείλει η κυβέρνηση να διευκρινίσει τις προθέσεις της** για το «κρατικό μονοπώλιο» που θέλει να καταργήσει και την αναθεώρηση του άρθρου 16: θα αφορά τη ρητή πλέον αναφορά και στο Σύνταγμα σε αποκλειστικά μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ανώτατα ιδρύματα, όπως στις προηγούμενες προτάσεις της για αναθεώρηση, ή μήπως το επόμενο βήμα θα είναι ιδιωτικά πανεπιστήμια χωρίς τον περιορισμό για μη κερδοσκοπικά ιδρύματα;

Οι εξαγγελθείσες ρυθμίσεις για **νέες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** στην Ελλάδα, σε μη κρατικά παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων, που θα προσφέρουν με δίδακτρα πρόσθετες θέσεις πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, **έχουν αμφίβολα προσδοκώμενα αποτελέσματα**, πάντως πολύ κατώτερα από τα προβαλλόμενα, ως προς τη μείωση της φοιτητικής μετανάστευσης, την εισροή ξένων φοιτητών, τις νέες θέσεις απασχόλησης στα ιδιωτικά πανεπιστήμια ή τη δήθεν βελτίωση, δια του «ανταγωνισμού» (αλλά με άνισους όρους λειτουργίας), του δημόσιου πανεπιστημίου.

Όμως θα έχουν **σοβαρές επιπτώσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα** (ακόμη και εθνικούς κινδύνους, εφόσον μιλάμε για ξένα συμφέροντα). Πρώτα θα πλήξουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια, αφού η φοιτητική μέριμνα είναι ανεπαρκής και το κόστος σπουδών εκεί, σε συνδυασμό με την ευχέρεια επιλογής αντικειμένου, καθιστά ελκυστική μια επιλογή με δίδακτρα στο κέντρο. Στη συνέχεια θα οξύνουν το ζήτημα των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων και δικαιωμάτων, με τα τριετή ευρωπαϊκά ή εγχώρια πτυχία έναντι τετραετών και πενταετών του δημόσιου πανεπιστημίου, ενώ θα προκύψει και ζήτημα αναδρομικότητας για τα πτυχία των κολεγίων.

Επίσης θα υπονομεύσουν την αξία του συστήματος εισαγωγής στο πανεπιστήμιο, η οποία εκτός από έξοδα απαιτεί και σημαντική προσπάθεια. Ένα παράλληλο σύστημα πρόσβασης σε σπουδές απροσδιόριστης ποιότητας, με βάση τη δυνατότητα καταβολής διδάκτρων και μόνο (που ήδη υφίσταται), δίπλα στις εισαγωγικές εξετάσεις και την ΕΒΕ λειτουργεί διαβρωτικά για την εκπαίδευση και την κοινωνία, και αυξάνει τις ανισότητες σε βάρος των οικονομικά ασθενέστερων.

Θα εντείνουν τον ανορθολογισμό σε ένα σύστημα που ήδη έχει θέσεις εισακτέων στα πανεπιστήμια περίπου ίσες με τους αποφοίτους Λυκείου, και εξακολουθεί να έχει αυξημένη ζήτηση σε κορεσμένες ειδικότητες, καθιστώντας αδύνατο τον αναγκαίο αλλά ανύπαρκτο εθνικό εκπαιδευτικό σχεδιασμό.

Καλούμε την κυβέρνηση

- Να μην καταθέσει το νομοσχέδιο και να ξεκινήσει ουσιαστικό διάλογο για τα σοβαρά θέματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Να ξεκαθαρίσει τις προθέσεις της και τον τελικό στόχο της για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και τη δημόσια εκπαίδευση. Ρυθμίσεις που αγγίζουν το Σύνταγμα πρέπει να εξεταστούν σε διαδικασία συνταγματικής αναθεώρησης, που απαιτεί διεξοδική κοινοβουλευτική συζήτηση και αυξημένη πλειοψηφία.
- Να προχωρήσει χωρίς καθυστέρηση στη ρύθμιση των εκκρεμών ζητημάτων με τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχίων του δημόσιου πανεπιστημίου
- Να εγκαταλείψει την επικοινωνιακή πολιτική που αποβαίνει σε βάρος της εκπαίδευσης και της νεολαίας και να ασχοληθεί ουσιαστικά με τα προβλήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αποφάσεις για την εκπαίδευση πρέπει να λαμβάνονται με διάλογο, συναίνεση και ευρεία πλειοψηφία. Γιαυτό πρέπει να επανασυστήσει το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και να διαμορφώσει στρατηγικό σχέδιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Να υποστηρίξει ουσιαστικά τα δημόσια πανεπιστήμια, με λιτό και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο, με τακτική χρηματοδότηση, με μόνιμες θέσεις, με φοιτητική μέριμνα,
- Να ασχοληθεί σοβαρά με την ποιότητα και τα μαθησιακά αποτελέσματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (διαγωνισμός PISA). Να αναβαθμίσει την τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση, δευτεροβάθμια, μεταλυκειακή μη πανεπιστημιακή και τριτοβάθμια. Να σταματήσει την τεχνητά αυξημένη προσφορά θέσεων στα πανεπιστήμια και να ευνοήσει τον προσανατολισμό της μη ρεαλιστικής και διογκωμένης ζήτησης για τριτοβάθμια εκπαίδευση σε επαγγέλματα και σπουδές με αντίκρισμα.

Καλούμε τα πολιτικά κόμματα

Να αντιμετωπίζουν την εκπαίδευση και την παιδεία ως εθνικό θέμα που απαιτεί συγκλίσεις, και να συμβάλλουν χωρίς άγονες αντιπαραθέσεις και λαϊκισμούς

Καλούμε την πανεπιστημιακή κοινότητα

Να διεκδικεί την ουσιαστική στήριξη του δημόσιου πανεπιστημίου και την αναβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να αντιδρά στην υποβάθμιση, με ανοικτά πανεπιστήμια και παρόντες φοιτητές και καθηγητές.

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

[1] ΚΙΠΑΝ - 1 στις 4 θέσεις καθηγητών στα πανεπιστήμια -πλην Ιατρικής- δεν αναπληρώνεται το 2024, 18-12-2023
https://www.posdep.gr/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=3121&Itemid=483

[2] ΚΙΠΑΝ - Νέο ειδικό μισθολόγιο μελών ΔΕΠ – Αναγκαστική αύξηση και οριακή συμμόρφωση με το ΣτΕ, δεν καλύπτει τις χρόνιες απώλειες, 12-7-2023
https://www.posdep.gr/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=3090&Itemid=483